

Doodhoutkevers houden wel van een graadje meer

Kris Vandekerkhove

Onlangs verscheen een zeer lijvig en interessant Duits rapport over doodhoutkevers. Dr. Köhler, een autoriteit op dat vlak in Duitsland, kreeg de opdracht om na te gaan wat het effect van de klimaatverandering is op doodhoutkevers. Dit onderzoek kaderde in een grootschalig project van deelstaat Nordrhein-Westfalen (Klimaschutzpolitik) rond de effecten van klimaatverandering op mens en milieu. Om die effecten te analyseren gebruikte Frank Köhler onder andere herinventarisaties van drie integrale bosreservaten. De reservaten Altwald Ville (Beukenbos), Worringer Bruch (Broekbos) en Lindenberger Wald (eiken-haagbeukenbos) werden na 20 jaar opnieuw bemonsterd met dezelfde technieken en intensiteit als bij de eerste opname.

In alle drie de bosreservaten was er een opmerkelijke toename van de soortenrijkdom: in elk van de locaties is de biodiversiteit aan doodhoutkevers met ongeveer een kwart toegenomen, of in absolute cijfers met 55 tot 95 soorten. Via statistische analyse kon Köhler berekenen dat deze toename voor ongeveer de helft toegewezen kan worden aan verbetering van de habitat: er is immers meer dood hout in de reservaten aanwezig, en ook de diversiteit aan doodhouttypes (verteringsstadia, soortensamenstelling) is toegenomen. De andere helft van de verklaring ligt in influx van nieuwe soorten door uitbreiding van hun verspreidingsgebied (of dat van hun gastheer, bijvoorbeeld bepaalde houtzwammen) dankzij klimaatverandering. Omgekeerd is het verlies aan doodhoutkeversoorten ten gevolge van klimaatopwarming heel gering. Slechts een viertal soorten zijn met grote waarschijnlijkheid hierdoor verdwenen. Bovendien neemt niet alleen de kwantiteit aan soorten toe: zeldzame en bedreigde soorten zijn oververtegenwoordigd bij de nieuw gevonden kevers. De bevindingen voor deze drie reservaten worden ook bevestigd door de globale soortentrends voor Duitsland, waar een duidelijke toename van doodhoutkevers wordt vastgesteld. Het zijn voor het overgrote deel soorten met een oorspronkelijk meer zuidelijk of meer continentaal (= kouder in de winter, maar warmer en droger in de zomer) verspreidingsgebied. De verwachtingen zijn dat bij de huidig voorspelde klimaatverandering de omstandigheden voor doodhoutkevers nog verder zullen verbeteren: langer vegetatie seizoen, dus meer groei en dus ook meer dood hout, langere zomers, met meer warme dagen, ... Deze conclusies zijn opmerkelijk, en lijken in tegenspraak met voorspellingen voor heel wat andere soortengroepen, zelfs voor bepaalde insecten (zie o.a. Maes et al., 2010) waar belangrijke verliezen aan soorten worden verwacht. Recent verscheen echter ook een andere publicatie over doodhoutkevers (Müller et al., 2014), die tot dezelfde vaststelling kwam. In het licht van allerlei actieplannen voor de bescherming van de biodiversiteit tegen klimaatopwarming is deze studie dus een beetje een 'inconvenient truth'.

Afbeelding van de cover van het bewuste rapport van keverspecialist Frank Köhler.

Nogal wat warmteminnende doodhoutkevers, zoals deze boktor (eikenbok *Cerambyx scopolii*) of het prachtkevertje (*Anthaxia nitidula*) bij de titel, zien de klimaatopwarming wel zitten. Ze profiteren niet alleen van een hoger aanbod aan dood hout, maar ook van een hogere frequentie aan warme droge periodes in de zomer.